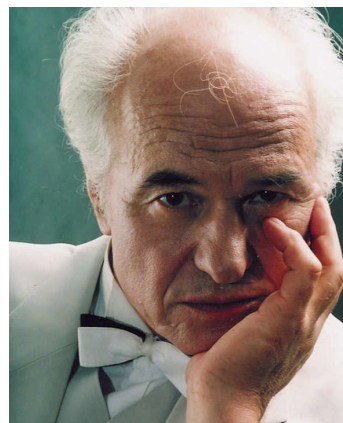

Compozitor, academician, Academia de Științe a Moldovei. Domeniul în care se afirmă cu vigoare și care îi aduce notorietatea internațională este arta componistică. Autor al unor lucrări valoroase în genul muzicii de estradă, de film și de scenă devenite șlagăre. Are la activ mai multe cantate („Curcubeul alb”, „Primăvara omenirii”, „Vocea omenească”); poeme simfonice („Inima veacului”). A compus o simfonie, piese instrumentale de cameră, romanețe, poemul simfonic „Mama”, ciclul pentru orchestra de estradă „Ritmuri citadine”, ciclul coral „Marș gigant”, 4 cvartete de coarde, baletele „Lucefărul” și „Venancia”, cântece de estradă („Codrii mei frumoși”, „Cântec despre orașul meu”, „Cred în ochii tăi”, „Florile dragostei”, „Iubește, iubește” etc.), cântece pentru copii („Imn soarelui”, „Fie soare întruna”, „Moș Crăciun” ș.a.).

A scris muzică la peste 200 de filme: „Se caută un paznic”, „Nunta la palat”, „Singur în fața dragostei”, „Zece ierni pe o vară”, „Casă pentru Serafim”, „Lăutarii”, „Șatra”, „Gingașa și tandra mea fiară”, „Patul lui Procust” etc. A realizat coloana sonoră a peliculelor „Capra cu trei iezi”, „Maria Mirabela”, serialul „Guguță” ș.a; a semnat muzica pentru spectacolele: „Radu Ștefan, întâiul și ultimul”, „Pe un picior de plai”, „Ce frumoasă este viața”, „Păsările tinereții noastre”, „Sfânta sfințelor” ș.a. „Laureat al Premiului de Stat” pe anul 2008, al Ordinului Național „Serviciul Credincios”, în grad de Mare Ofițer în 2014 și al altor distincții de prestigiu.

Eugen DOGA

DIN CULISELE SCRIERII IMNULUI ORAȘULUI CHIȘINĂU

De Ziua orașului sau a Hramului orașului Chișinău, cum obișnuim să spunem, în Piața Marii Adunări Naționale, dar și de la toate posturile Radio/TV răsuna Imnul Chișinăului, creat de compozitorul academician Eugen Doga. Iată că anul acesta nu vom mai putea sărbători „orașul nostru alb” așa ca altădată, din cauza pandemiei care ne-a asediat și ne-a izolat. Suntem cu toții în așteptarea veștilor bune, dar până atunci să ne întreținem spiritul, forul interior și să ne salvăm prin ceea ce ne poate marca frumos gândurile, sufletul și simțirea.

Dar ce știm noi, locuitorii urbei, despre cum a apărut acest fermecător cântec care ne umple sufletul de mândrie de fiecare

dată când îl ascultăm. Ne dorim ca locuitorii Chișinăului, și nu numai, să cunoască istoricul apariției Imnului orașului Chișinău. Puțini știu că această frumoasă melodie ce răsuna la fiecare oră de pe Turnul cu Ceas al Primăriei municipiului Chișinău a fost scris inițial pentru filmul televizat „Chișinău, Chișinău”. L-am rugat pe compozitorul Eugen Doga, membru titular al Academiei de Științe a Moldovei, să ne vorbească despre istoricul apariției cântecului „Orașul meu”, pentru că, așa cum spuneam mai devreme, acesta a devenit mai târziu, abia în anul 1998, Imn al Chișinăului. Vom afla amănunte și despre colaborarea maestrului Doga cu autorul versurilor, regretatului scriitor Gheorghe Vodă,

Eugen Doga, Sofia Rotaru, Gheorghe Vodă

dar și despre cum a descoperit-o pe Sofia Rotaru în îndepărtatul 1971, faimoasa interpretă a cântecului. Destinul a vrut ca „Orașul meu” să fie cântecul de debut al artistei născute în s. Marșenița, regiunea Cernăuți, Ucraina (nordul Basarabiei, fostul județ Hotin).

Maestre, Vă rugăm să ne faceți câteva mărturisiri despre cum a apărut ideea scrierii cântecului *Orașul meu*, devenit ulterior Imn al Orașului Chișinău? Cu siguranță ceea ce ne veți dezvălui va prezenta un deosebit interes pentru cititorii revistei *Dialogica* și, mai ales, pentru tinerii noștri, studenți, pentru toți admiratorii creației Dumneavoastră.

Era sfârșitul anului 1971. Regizorii Gheorghe Vodă și Ion Mija au realizat la TELEFIM-MOLDOVA un film documentar despre Chișinău. Eu am scris muzica pentru acest film. Comisia l-a primit bine și când colo cineva din Comisie a spus că nu e bine să se facă un film despre Chișinău fără să fie și un cântec despre acest oraș. Vodă și Mija au venit seara la mine să-mi spună acest lucru. Eu le-am zis că textul care era în scenariu era foarte prost. Ei, nu, m-au rugat să le cânt ceea ce mi-a venit să scriu pe aceste cuvinte proaste. Eu simțeam că nu era ceea ce trebuia,

dar, când am auzit din gura regizorilor că era prost, mie nu mi-a plăcut și ca să mă apăr, am zis: „Dați-mi alte cuvinte și eu vă voi face muzica bună”. Măine, după masă, aveam să zbor la Moscova. Cine putea să facă peste noapte alte cuvinte? Și iată că eu încă dormeam, și, cu noapte în cap, veneau Vodă cu Mija și-mi puneau sub nas o foaie cu noul text. Eu, somnoros, m-am întors spre pian, care era lângă patul unde dormeam, am pus foaia cu cuvintele pe pupitru și am început să cânt. Degetele s-au așezat acolo unde trebuia, tonalitatea era perfectă, melodia se desfășura de parcă am cântat-o toată viața. Și brusc am făcut „stop”. „Dar unde-i refrenul?”, le-am zis eu triumfător. „– Păi e bine, e minunat, lasă că pe urmă vom scrie și refrenul”. Eu nu am luat în seamă promisiunile lor și am continuat să cânt mai departe fără cuvinte, doar pe „la-la-la”. Regizorii au rămas foarte mulțumiți și deja nici cuvinte pentru refren nu le mai trebuiau. Așa și a rămas să-l înregistrăm.

Cum a decurs colaborarea cu autorul versurilor, scriitorul Gheorghe Vodă? Bănuiesc, nu a fost una obișnuită, nu orice cântec ajunge, peste ani, Imnul Orașului Chișinău?

Sofia Rotaru, 1973, după Premiul I concurs Bulgaria cu cântecul „Orasul meu”. Arhiva E. Doga.

Și lui Gheorghe Vodă, cred, i-au venit sfinții în ajutor ca să poată ieși cu bine cu aceste cuvinte. Situația era critică. Dacă nu era să fi fost scris cântecul, filmul nu mai era să fie primit, echipa de filmare nu era să-și ridice salariu, televiziunea era să fie și ea sancționată de Moscova. L-a ajutat, probabil, și efortul maxim. Vodă era un mare talent, cu forță creativă și de o cultură rafinată. Noi toți, creatorii, suntem cam leneși și numai dacă ne strânge situația facem lucruri frumoase. Mi-a plăcut metafora unui vers cu „umeri albi de piatră”. De fapt, „ca florile de piatră”, care ar fi fost mai aproape. Dar așa a fost atunci, când nu mă mai interesau amănuntele.

Dar pe Sofia Rotaru, unde și cum ați descoperit-o pentru interpretarea melodiei? Totuși, era un nume necunoscut la acea vreme. V-a recomandat-o cineva sau a fost o preselecție, așa cum se face acum?

Care preselecție? Când era să o facem? Trebuia înregistrat urgent. Iarăși, Gheorghe Vodă și-a amintit că este o fată din Cernăuți care cântă foarte frumos românește. Am găsit-o la Chișinău, găzduită de soră sa. Se pregătea de examenele de iarnă, la conservator, unde învăța prin corespondență la facultatea de dirijori de cor. Era seară târzie. Când ne-a deschis ușa, a refuzat categoric să discute pe tema înregistrării, motivând că ea nu are timp, dar și că ea nu e cântăreață de estradă... Ei, cineăștii sunt mai hotărâți. Au așezat-o în autobuz și – direct în studio! Orchestra era deja imprimată. Și aici, probabil, au lucrat îngerii, fiindcă i s-a potrivit tonalitatea partiturii și caracterul cântecului l-a prins ușor. După primul dublu cântat, noi, cei care ascultam în studio, am invitat-o pe Sofia să asculte. Ea a venit cu pașii nervoși, supărată spre noi. După ce a ascultat ceea ce a cântat, a spus: „Se poate să mai cânt încă o dată?” „– Sigur”, i-am

Sofia Rotaru la începuturile carierei artistice din Moldova. Arhiva E. Doga.

răspuns noi entuziasmați. După studio, încă mult timp am stat cu Sofia la mine acasă și am vorbit despre această prima înregistrare „profesională” a ei. Fiind sentimentală, chiar și o lacrimă i-a venit în ochi.

V-a mărturisit vreodată Sofia Rotaru că, de fapt, aceasta a fost marea ei șansă?

Nicio singură dată. La fel și cântecul, l-a cântat numai de două ori „live”, în aer liber, la Moscova și în cadrul programului TV „Печенья-73”. Și atunci datorită insistenței categorice a marelui muzician Iurii Silantiev, dirijorul Orchestrei Radio.

Dar Dumneavoastră ați intuit atunci că Sofia Rotaru va deveni celebră grație acestei melodii, cu care, ulterior, a cucerit nu doar Uniunea Sovietică, pentru că a fost cântat și în limba rusă, dar și multe țări din Europa?

Cu Europa pe atunci nu era chiar așa de ușor. Și cu România nu era mai bine. Cântecul și până azi nu e cunoscut în original, în limba

română. A fost tradus de Vladimir Lazarev în limba rusă, așa erau pe atunci regulile și așa și a fost imprimat. Cântecul a fost transmis imediat aproape pe toate posturile radio de la Moscova. Au sosit la redacții mii de scrisori cu rugămintea de a-l mai asculta. Dar cunoscută, Sofia a devenit datorită „șlagărelor” pe care a început să le cânte. Au năvălit-o o mulțime de șlagheriști, care îi scriau aceste cântece. O dată ea mi-a spus de ce nu cântă „Orașul meu”: „După acest cântec, eu deja nu aș mai putea să cânt programul”. Pe bună dreptate, aici se cerea efort la maxim. Mai ales de către Sofia slăbuță.

Care a fost reacția Dumneavoastră?

Nu mi-am făcut probleme. Dacă și-a găsit vocația în genul muzicii de comerț, să-i fie de bine și mă bucur pentru ea. Dar și pentru milioanele de ascultători care o solicită.

După mai bine de 40 de ani de la apariție, mai exact din anul 1998, acest cântec a devenit oficial Imnul orașului Chișinău.

Academicianul Eugen Doga. Foto: Eugenia Tofan.

A cui a fost această vrednică idee și cum ați primit vestea?

Desigur că m-am bucurat. Ideea i-a venit lui Serafim Urechean, dacă nu mă înșel, care era pe vremea aceea primarul orașului. Oricum ar fi fost, decizia a adoptat-o Consiliul orașenesc Chișinău.

Știam ca muzica *Orașul meu* răsuna la fiecare oră exactă, pe Turnul cu Ceas al Primăriei mun. Chișinău. Care era și este senzația Dumneavoastră când auziți această muzică din ora în oră, mai ales că locuiți în apropiere de Primărie?

La mine nu ajunge cântarea din cauza clădirilor înalte în cale. Pe cîinste, nu mă mișcă acest lucru. Trec liniștit și fără emoții deosebite când se cântă cântecul de pe turnul Primăriei. Îl ascult de parcă acest cântec ar fi al altcuiva. Visul meu rămâne neîmplinit, fiindcă lumea nu cunoaște acest cântec, acest Imn al orașului, în limba română. Nu am putut-o

convince pe Sofia să-l înregistreze din nou în original. Păcat. Este imprimat de „Brio Sonoris” și destul de bine. Apropos, datorită acestui cântec, Sofiei i-au readus numele în forma lui firească. În loc de ROTAR, după „redactarea” instanțelor respective, ea a devenit ROTARU, cu sprijinul bunului secretar regional Cernăuți pe atunci, dl Decusarov, fost și el cândva român, la cererea mea, când am avut și întâlnire la el în birou. Cu acest nume a cucerit „Orfeul de aur” din Bulgaria, în 1973, și a parcurs strălucita sa cale până în zilele de azi. Să-i dea Domnul mulți ani și multă sănătate.

Maestre Eugen Doga, Vă mulțumim pentru aceste mărturisiri. Vă dorim sănătate bună și să ne oferiți multe momente de revelație prin muzica înălțătoare care ați creat-o pentru noi.

Mulțumesc și eu.

Interviu realizat de Eugenia TOFAN